

بررسی علل حضور کم‌رنگ بسیجیان در فراخوان‌ها و برنامه‌های بسیج

مجتبی فلاح^{۴۴}، محسن قنادزاده^{۴۵}

فصلنامه (علمی - تخصصی) مطهر، سال هفدهم، شماره ۵۴، پاییز ۱۳۹۹

چکیده

اولین گام ماموریتی بسیج در پایگاه مقاومت با عنوان جذب آحاد مردم با ارتش دهها میلیونی است بنابراین اگر پایگاه‌های مقاومت به عنوان سرپنجه‌های عملیاتی سپاه بتواند در عرصه اجرای برنامه‌ها عمل نماید، امید آن میرود که میزان مشارکت مردم در عرصه‌های مختلف سیاسی "اقتصادی" "نظامی" "فرهنگی" و اجتماعی بالا رود. درهمین راستادراین تحقیق که به صورت میدانی وبا مصاحبه با مسولین ناحیه و حوزه هاانجام پذیرفت مشکلات عدم حضور بسیجیان در فراخوان‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت و مشکلات پیش روشناسایی و راهکار لازم ارائه گردید.

واژگان کلیدی: سپاه، بسیج، حوزه، پایگاه، جذب، بسیج.

^{۴۴} فنی مهندسی، کارشناس کشاورزی، دانشگاه یادگار حضرت امام(ره)

^{۴۵} دکترای مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی

مقدمه

تاریخ اسلام جزء یک برهه از صدر اسلام جوانانی مثل جوانهای ایران ما سراغ ندارد ملتی مثل ملت ایران در تاریخ ثبت نشده است در حوادث گوناگون پس از پیروزی انقلاب خصوصاً جنگ بودند نهادهای و گروههای فراوانی که تا ایثار خلوص فداکاری و شهادت طلبی در این کشور انقلاب کردند، ولی حقیقتاً اگر بخواهیم مصداق کاملی از ایثار خلوص و فداکاری و عشق به ذات مقدس حق و اسلام را ارائه دهیم چه کسی سزاوارتر از سپاه و بسیج و بسیجیان خواهد بود بسیج شجره و درخت تناور و پر ثمری است که شکوفه های آن بوی بهار وصل و طراوت حدیث عشق می دهد به فرموده ی حضرت امام بسیج مدرسه عشق و مکتب شهادت و شهیدان گمنامی است که پیروانش بر گلدسته های رفیع آن اذان شهادت و رشادت سر داده اند تفکر بسیجی که بر گرفته از مبانی فرهنگ غنی اسلام و قرآن است راهی فراسوی جوانی می گذارد تا به عزت و افتخار در زندگی و پیشرفت در معنویات دست یابند که در این راستا سازمان بسیج برنامه ها و ماموریت هایی را مصوب نمودند که شجره طیبه صالحین به عنوان ماموریت اصلی کنونی این سازمان در نظر گرفته شده است که حوره های مقاومت و پایگاههای تابعه مسؤول برگزاری و انجام آن هستند .

بیان مساله : حضور کم رنگ بسیجیان در فراخوان ها

ادبیات تحقیقی

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۸ به دستور حضرت امام (ره) جهت حراست از دستاوردهای انقلاب اسلامی تاسیس گردید. در راستای نهادینه کردن برنامه های ارزشی خود "شجره طیبه صالحین رادر قالب ساختاری منسجم به سازمان بسیج مستضعفین ابلاغ کرده است که این مهم دغدغه اصلی برنامه های بسیج طی سالهای اخیر می باشد و وظیفه اجرای این برنامه ها توسط بسیجیان به عهده پایگاه مقاومت می باشد.

اهمیت و ضرورت

چون در هر برنامه نیاز به حضور فعال بسیجیان داریم و باعث پربارتر شدن برنامه ها می شود نیاز مستمر به برپایی کلاس و حلقه های صالحین داریم، ایجاد ارتش ده ها میلیونی، فراگیر شدن بسیج در تمام سطوح جامعه.

هدف

شناخت موانع و مشکلات پیش روی عدم استقبال بسیجیان از فراخوانی ها
ارائه راه حل مناسب جهت استقبال بیشتر بسیجیان از برنامه های بسیج

روش تحقیق

به صورت تبیینی واز روش میدانی وبااستفاده از مصاحبه حضوری صورت پذیرفت
نویسنده دراین تحقیق به دنبال آن است که علل حضور کم رنگ بسیجیان رادر فراخوان ها وبرنامه های
پایگاه بسیج مورد بحث وبررسی قرار دهد.

متن ومحتوا

سازمان بسیج مستضعفین به عنوان نهادی مردمی باماموریت جذب وسازماندهی آموزش وحفظ انسجام
وبکارگیری نیروهای داوطلب درعرصه های مختلف بویژه در جهت حفظ ارزشها ودستاوردهای انقلاب
اسلامی تشکیل شده است

وظیفه سازمان بسیج هماهنگ کردن نیروهای بسیج دهها میلیونی برای فعالیت درراستای اصل انقلاب
است که درنقطه ثقل وکانون ان ولایت بوده وبستر عملیاتی کردن آن نیز بسیج است.

تشکیل بسیج مستضعفین ، ارتش بسیت میلیونی به فرمان امام خمینی (ره) هوشیاری و درایت بی نظیر
ایشان از جمله اساسی ترین عوامل در جهت خنثی سازی توطئه ها به حساب می آید که به برکت این
دور اندیشی و هدایت انقلاب در مسیر اصلی خود ، زمینه انقلاب دوم فراهم آمد و با سقوط لانه جاسوسی
آمریکا در تهران و برملاشدن ماهیت سلطه جو و تجاوزکارانه ی آمریکا ، شیطان بزرگ با ضربه ای
سخت و جبران ناپذیر روبرو شد براین اساس امام امت در ۵ آذر سال ۵۸ یعنی در مدت کمتر از یک ماه
بعد ازانقلاب دوم ، فرمان تاریخی تشکیل را صادر فرمودند: ((اگر امروز توفیق این را داشته ایم که کشور
اسلامی مان و ملت سلحشور آن را از گزند نابکاران و نااهلان تاریخ حفظ کنیم به یمن گسترده بسیج
بود ولاغیر)) چنانکه رهبر فقید انقلاب اسلامی حضرت امام (ره) فرمودند: رحمت و برکات خداوند بربسیج
مستضعفان که به حق پشتوانه انقلاب است .

بسیج به لحاظ لغوی به معنای سازمان و اسباب ساز و سازمان جنگ با عزم و اراده آماده سفر شده و
آماده ساختن نیروهای نظامی یک کشور برای جنگ می باشد .

در اساسنامه بسیج مستضعفین بسیج را به این صورت تعریف کرده است:

بسیج نهادی است تحت فرماندهی مقام معظم رهبری که هدف آن نگهداری از انقلاب اسلامی با
دستاوردهای آن و جهاد درراه خدا و گسترش حاکمیت قانون در جهان ، طبق قوانین جمهوری اسلامی
ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و همچنین کمک به مردم
هنگام بروز بلا و حوادث ناگهانی می باشد . (سپاه از دید قانون ۱۳۶۲)

آرمان والا وایده بلندو هدف عالی اسلامی ما را چنین می سزدکه از چارچوب مرزهای ایران بگذرد و
دروازه های ملل محروم وتوده های مظلوم و مستضعف جهان را بگشاید و پیام آرامش بخش و رسالت
انسانی و رهایی بخش خویش را به گوش جهان آنها برساند وزمینه های حکومت عدل الهی و جهانی

امام عصر (عج) را آماده سازد و از این روی، بسیج تمامی نیروهای فعال و آمادگی جهت تحقق این آرمان ارزنده انسانی، امری ضروری و طبیعی به نظر می آید. از این رو امام (ره) فرمودند که در مملکت اسلامی باید همه اش نظامی باشد و تعلیمات نظامی داشته باشیم.

دفاع از مقدسات و ایدئولوژی اسلام ایجاب می کند که در مقابل خطراتی که آن را تهدید می کند بگونه ای منطقی و شیوه ای صحیح با آن خطر برخورد کرد. امام خمینی (ره) در مورد اهمیت و ضرورت تشکیل بسیج فرمودند: دفاع از اسلام و کشورهای اسلامی امری است که در مواقع خطر تکلیف شرعی و الهی و ملی است و بر تمام قشرها و گروه ها واجب است.

دربرسی های انجام شده موانع و مشکلاتی که باعث عدم استقبال بسیجیان از فراخوان ها شده به شرح زیر می باشد:

بی توجهی به پایگاه های مقاومت به عنوان سر پنجه ها

یکی از عوامل عدم استقبال بسیجیان به فراخوان ها رami توان بی توجهی مسئولین به سرپنجه ها که همان پایگاه میباشد رانام برد متاسفانه امروزی پایگاه ها با مشکلات بسیار زیادی روبرو هستند از جمله درگیری با هیئت امناء مساجد که گاهی اوقات این مشکلات بسیار عمیق است و مشکلات دیگر رامتوان عدم وجود مکان مناسب برای پایگاه ها نام برد بسیاری از پایگاه ها مکان و فضای مناسبی جهت انجام امورات جاوید خود ندارد که باید به این مشکلات بیشتر رسیدگی کرد.

اثر بخشی نبودن برنامه ها در بسیج

یکی دیگر از مشکلاتی که باعث عدم استقبال بسیجیان در فراخوانی ها می شود احساس اتلاف وقت در فراخوانی ها می باشد

معمولاً فراخوانی ها در زمان مناسب و با برنامه ریزی و استفاده بهینه از زمان صورت نمی گیرد که این نیز عامل دیگری است بر عدم استقبال بسیجیان از فراخوانی ها

برخورد نامناسب مسئولین پایگاه ها و حوزه

برخورد نامناسب گاهی اوقات ضربات شدیدی از لحاظ روحی به بسیجیان وارد می کند

یک فرمانده گاهی با یک لحن بد یا حرکت تند باعث دلزدگی بسیجیان میگردد

باعث می شود که حتی بسیجی به طور کلی از بسیج و فعالیت در آن منصرف شود لذا یک فرمانده یا مسول می بایست در فراخوانی ها بسیار خوش برخورد و بالحن ملایم با بسیجیان برخورد کند تا نیروها ترغیب به همکاری و شرکت مستمر در فراخوانی ها شود.

سلیقه ای عمل کردن حوزه ها و پایگاه ها در برنامه ها

بسیاری از اوقات در پایگاه و حوزه ها برنامه ها به صورت سلیقه ای اجرا میشود که اگر این برنامه ها بدون فکرو کارشناسی اجرا شود باعث عدم استقبال بسیجیان میگردد
گاهی اوقات برنامه هایی اجرا می گردد و با سخت گیری زیاد انتظار داریم حتما بسیجی که علاقه ای به آن برنامه ندارد و در آن شرکت نماید که به مرور زمان باعث دلزدگی بسیجیان و عدم شرکت آنها در فراخوانی ها می شود.

تعداد برنامه ها و فراخوانی ها

تعداد برنامه ها و فراخوانی ها در طول سال خود یکی از عوامل عدم استقبال بسیجیان می باشد باید در نظر گرفت که امروزه پدر مادرها برای تمام وقت فرزندان خود برنامه ریزی کرده اند و مشغله کاری افراد بسیار زیاد تر از گذشته شده پس نمی شود مانند گذشته برنامه ریزی کرد باید فراخوانی ها و برنامه ها در حد بسیار زیادی کاسته شود

و در صورت ضرورت فراخوانی برگزار شود

عدم استفاده از وسایل و تجهیزات به روز

با توجه به تغییر نیازهای جوان امروزه برای جذب او شرکت گسترده در برنامه ها ابتدا نیازهای او سنجیده شود و تمایلات او در نظر گرفته شود بعد با توجه به خواسته های او برنامه ریزی کرد و فراخوانی ها و برنامه های اجرایی در بسیج باید با توجه به تمایلات جوان ها باشد که هم اکنون این طور نیست و می بایست با یک کار کارشناسی شده این مشکل هم به مرور حل شود.

اختلاف میان هیئت امناء مساجد و پایگاه ها

یکی دیگر از مشکلات پیش روی فراخوانی ها در بسیج را می توان اختلاف میان هیئت امناء مساجد و پایگاه ها که ضربات آن فقط متوجه بسیجیان می شود که این اختلافات خیلی اوقات باعث بسته شدن پایگاه یا برخورد نا مناسب با بسیجیان می شود که اگر این اختلاف حل شود تعدادی از مشکلات پیش روی عدم استقبال بسیجیان از فراخوانی ها نیز حل خواهد شد.

کاهش خدمات به نیروهای فعال

با کاهش خدمات ارائه شده به بسیجیان فعال تا حدود زیادی باعث کاهش انگیزه و شرکت بسیجیان در برنامه های بسیج خواهد شد لذا لازم است در حد توان خدمات بیشتری به بسیجیان اختصاص دهیم که این خود باعث بالا بردن انگیزه بسیجیان می شود

عدم اختصاص بودجه کافی در پایگاه ها

باید در نظر گرفت که می شود بسیاری از برنامه ها و کارهای فرهنگی با بودجه کم اجرا نمود و بودجه کافی نیز باعث رونق بهتر برنامه ها و اجرای برنامه های با کیفیت می گردد. نمی شود گفت که صرفا

اجرای برنامه های با کیفیت منوط به بودجه است ولی بودجه باعث کیفیت بیشتر برنامه ها خواهد شد و در نتیجه جذب و استقبال بسیجیان به شرکت در مراسمات و فراخوانی ها بیشتر می گردد.

استفاده کم رنگ از برنامه های نظامی

یکی از عوامل جذب در جوانان را می توان استقبال بسیجیان از برنامه های بسیج را می توان استفاده از برنامه های نظامی نام برد در گذشته بسیاری از بسیجیان به شوق شرکت در برنامه های نظامی وارد بسیج می شدند و به تبع آن در مراسمات و فراخوانی های دیگر نیز شرکت می نمودند اما بعد از رویکرد جدید که شجره طیبه باشد و حذف برنامه های نظامی استقبال بسیجیان از برنامه های پایگاه و شرکت در فراخوانی ها به شدت کاهش یافت که این مشکل نیز باید با تدبیر مسئولین حل شود.

ایجاد تبلیغات سوء توسط دشمنان

یکی از عوامل مهم در عدم استقبال بسیجیان از برنامه های بسیج تبلیغات سوء توسط دشمنان انقلاب می باشد این تبلیغات تا حدودی بر استقبال جوانان از برنامه های بسیج تاثیر می گذارد و تا حدودی هم باعث دلسردی بسیجیان و عدم شرکت در فراخوانی ها و برنامه های بسیج می گردد و برای مقابله با این مشکل نیاز است برنامه هایی جهت تبیین هدف و لزوم پیدایش بسیج برای مردم بیشتر توضیح داده شود تا این نهاد مردمی و اهداف آن کاملاً برای مردم نمایان شود.

نتیجه

با توجه به اینکه هدفمان از این تحقیق شناخت موانع و مشکلات پیش روی عدم شرکت بسیجیان در فراخوانی ها و ارائه راه حل مناسب جهت استقبال بیشتر بسیجیان از برنامه های بسیج می باشد لذا با توجه به تحقیق میدانی سعی شده مشکلات پیش روی پایگاه ها در خصوص عدم استقبال بسیجیان در فراخوانی ها را شناسایی و راه حل مناسب ارائه گردد که گوشه ای از موارد به شرح ذیل می باشد.

اثر بخشی نبودن برنامه ها در بسیج

یکی دیگر از مشکلاتی که باعث عدم استقبال بسیجیان در فراخوانی ها می شود احساس اتلاف وقت در فراخوانی ها می باشد

معمولاً فراخوانی ها در زمان مناسب و با برنامه ریزی و استفاده بهینه از زمان صورت نمی گیرد که این نیز عامل دیگری است بر عدم استقبال بسیجیان از فراخوانی ها

برخورد نامناسب مسئولین پایگاه ها و حوزه

برخورد نامناسب گاهی اوقات ضربات شدیدی از لحاظ روحی به بسیجیان وارد می کند

یک فرمانده گاهی با یک لحن بد یا حرکت تند باعث دلزدگی بسیجیان میگردد

باعث می شود که حتی بسیجی به طور کلی از بسیج و فعالیت در آن منصرف شود لذا یک فرمانده یا مسول می بایست در فراخوانی ها بسیار خوش برخورد و بالحن ملایم با بسیجیان برخورد کند تا نیروها ترغیب به همکاری و شرکت مستمر در فراخوانی ها شود.

استفاده کمرنگ از برنامه های نظامی

یکی از عوامل جذب در جوانان را می توان استقبال بسیجیان از برنامه های بسیج را می توان استفاده از برنامه های نظامی نام برد در گذشته بسیاری از بسیجیان به شوق شرکت در برنامه های نظامی وارد بسیج می شدند و به تبع آن در مراسمات و فراخوانی های دیگر نیز شرکت می نمودند اما بعد از رویکرد جدید که شجره طیبه باشد و حذف برنامه های نظامی استقبال بسیجیان از برنامه های پایگاه و شرکت در فراخوانی ها به شدت کاهش یافت که این مشکل نیز باید با تدبیر مسئولین حل شود .

با توجه به مشکلات مذکور لازم است یک بازنگری در برنامه های ابلاغی در پایگاه ها صورت پذیرد اولاً باید در گزینش های و انتصابات دقت بیشتری شود باید کسانی به عنوان فرمانده پایگاه انتخاب شود که حسن خلق داشته باشد با مردم بتواند مدارا کند روابط عمومی قوی داشته باشد تا بتواند ارتباط سازنده و صمیمی با مردم داشته باشد دوماً برنامه های ابلاغی به پایگاه ها باید نیاز سنجی شود ببینیم جوان امروز چه تمایلاتی دارد با چه برنامه هایی بیشتر جذب می شود از آن راه استفاده کنیم نباید برنامه های جوان چند دهه گذشته را امروز اجرا کنیم باید معنویات و ارزش های انقلاب را در قالب برنامه های جدید به جوان ها القاء کرد تا انشا... مشکلات عدم استقبال بسیجیان در فراخوانی ها نیز تا حدود زیادی حل شود.

منابع و ماخذ:

دستورالعمل ۳۴۵ تاریخ ۱۳۹۱/۲/۲۰ آموزش ناحیه
دستورالعمل کیفی سازی حلقه های صالحین